

שם המחקר : ציפיות הורים לבעלי מגבלה שכלית התפתחותית מילדיהם הבריאים: בחינת הצורך ☸

בפיצוי על מגבלתו של הבן/בת בעל/ת המגבלה השכלית ההתפתחותית

שנה : 2018 ☸

מס' קטלוגי : 636 ☸

שם החוקר: רותם סגל, מנחה: ד"ר חיה עמינדב ☸

רשות המחקר: המחלקה לפסיכולוגיה, אוניברסיטת אריאל. ☸

מגבלות המחקר והמלצות למחקרי המשך:

מגבלה מרכזית במחקר זה נבעה מנשירת נבדקים מה שיצר מדגם קטן יחסית. אוכלוסיית המחקר היא אוכלוסייה המתמודדת עם עומס יום יומי ומתקשה להתפנות להשתתפות במחקר. מכיוון שהמחקר דרש השתתפות של זוגות הורה וילד ובדרך כלל הקשר נוצר עם בן משפחה אחד שהתבקש לגייס הורה/ילד, נוצר מצב בו מספר לא מבוטל של נבדקים ענו אך לא ניתן היה להשוות את תשובותיהם עם תשובות בן המשפחה הנוסף שאמור היה להשתתף במחקר. כחיזוק לכך, ניתן לראות כי בעיית הנשירה הופיעה בממדים קטנים משמעותית בקבוצת הביקורת (בקבוצת הניסוי נשרו 8 הורים 9 אחים לאחר שנשלחו אליהם שאלונים לעומת 4 הורים ואח אחד בקבוצת הביקורת). בנוסף לכך, משפחות רבות לבעלי מגבלה לא נענו מלכתחילה לפני הקוראת להשתתפות במחקר. יתכן ודווקא אותן המשפחות בהן חוויית המציאות לצד הילד בעל המגבלה היא קשה ומציפה במיוחד, הן שנעדרו מהמחקר. לא ניתן לדעת האם השתתפות אותה קבוצה שנמנעה מהמחקר היתה עשויה להשפיע על התוצאות בדרך מסוימת.

נוסף על כך, בעיית גודל המדגם התעצמה כאשר נמצא כי תוצאות המחקר משתנות בין אבות לאימהות ועל כן עלה הצורך להפריד את הקבוצות הקטנות ממילא על פי חלוקה מגדרית. בעקבות כך, במחקרי המשך נכון יהיה להפריד מראש בין חקר אימהות לחקר אבות. כמו כן, רצוי יהיה לגייס אוכלוסיית מחקר גדולה ומגוונת יותר וכך להגדיל את תוקפו החיצוני של המחקר. התבססות על אוכלוסיית מחקר גדולה תאפשר הבחנה בין משפחות על פי גורמים שעשויים להתערב בהשפעתם, כגון, מגדר האח בעל הלקות, מגדר האח בעל ההתפתחות התקינה וההתאמה ביניהם, גודל המשפחה, סדר הלידה וכו'. זאת כיוון שידוע כי שונות מאפייני המשפחות ושונות מאפייני התסמונות גדולה ומשפיעה על רמת ההסתגלות שלהן (Menke, 1987 ;Davis & Gavidia-Payne, 2009).

עוד יש לציין כי יתכן וסגנון השאלות הישיר לגבי הציפיות ההוריות הוביל את ההורים לעמדה פחות כנה ולקושי שלהם לדווח על ציפיות גבוהות מילדיהם.

מעבר לכך, יש להעמיק ולהבין את מה שעומד מאחורי תפיסת המסוגלות הגבוהה של אחים לבעלי מגבלה על ידי אימם. עולה השאלה האם אמונה במסוגלות הילד מאפשרת לאם את השקטת מצפונה על חוסר יכולתה להתפנות אליו ורצונה להאמין שהוא מסוגל להסתדר בכוחות עצמו. או שאכן מסוגלות

הילד גבוהה אך לא מדווחת על ידי הילד עקב הטיית דיווח עצמי כפי שפורטה לעיל. אפשרות לבחינת השאלה הינה ע"י דיווח חיצוני של מורה בדבר מסוגלותו של האח וראיונות עומק לבחינת תחושות האשמה של ההורים לגבי יכולתם להיות מעורבים ושותפים בהתפתחות ילדיהם בעלי ההתפתחות התקינה.

כמו כן, יש לבחון את הפער שנמצא בין תפיסת המסוגלות הגבוהה לציפיות הנמוכות גם מהכיוון של הנמכת ציפיות ההורים על מנת שלא להתאכזב כפי שחווים עם בנם בעל המגבלה.



- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)